

VII. Wyrazy ściąające się do stropów i pułapów drewnianych.

STROP, u. C. *strop*, lacunar (Weles.). *strop* contignatio, *podłaha*, tramów spojenie, (Palk.). Ł. *lacunar*, *laquear*, *tabulatum*. W. *soffitto*. F. *plancher à soffite*. N. *Deckenstück*.

Strop znaczy każde pokrycie budowli wewnątrz jej poziomie uczynione, a które nie jest sklepieniem. W ogólności odpowiada zupełnie włoskiemu *soffitto*, w szczególności zaś łacińskie *lacunar* tłumaczy.

„Strop prosty, proste tarcicami posłanie na belkach: futrowany, żłobkowany,” (Włod.).

„Pułap, *strop*,” (Włod.).

„Powął, stolowanie, *strop*,” (Lind.).

„Leżą balki miedziane na tych *strop* mosiądzowy,” (Warg. Rzym. Ch. i Pog.).

„*Stropy* zaś z tablic albo słoniowych albo mosiądzowych złocistych bywały, albo je złotymi blachami kryto, albo balki miały złote blachy, a w samym stropie,” (we wnękach jego) „rozsadzone kamienie drogie tkwiały,” (Idem. ibidem).

Godzi się więc mówić po polsku:

Strop albo

S. pospolity.

S. wytworny.

S. spiżowy.

S. drewniany.

Strop, sam ten wyraz, może jeszcze mieć jakieś powinowactwo z wyrazem *strzępię*, *nastrzępiał*; najdujemy bowiem w Słowniku Volkmara „*ustrzępium*, variis coloribus distinguo.”

STROP WNEKOWY, KOSZYKOWY, WYTWORNY. Ł. *lacunar*.
F. *plafond à caissons*. N. *Felderdecke*.

Strop mający na swoim podniebieniu zagłębione wklęsłości, na podobieństwo tych, jakie się po sklepieniach dają widzieć, *wnekkami* albo *koszykami*, F. *caissons*, nazywane.

POWAŁA STROPU.

Stropowe belek osnowanie, czyli pokład z samych belek.

PULAP, POŁAP.

„*Pułap*, pokład belek razem z podłogą i sufitem między piętrami,” (Kubic.). Wyrazu tego znaczenia pierwotnego trudno nam dociec, dzisiaj zdaje się być równie jak strop ogólnym tylko wyrazem.

„*Pułap*, *strop*,” (Wujek, Włod.).

Jednakże, ostrzegają nas o różnicy następujące uwagi:

„*Pułap*, pokład belek pod sufit, powała z wierzchem i podłogą, między piętrami; różniący się tém od stropu poddasznego.”

Pułapem na Rusi zowią wzdęte stolowanie po świrnach. Używano też czasem tego wyrazu i do oznaczenia wzdętego pomostu na okrętach:

„Runąłolowiem obarczony *pułap* galery,” (Lind.).

Godzi się nakoniec domyslać, azali *pułap* nie powstał z przetworzenia wyrazu *palub*? a tak do nazwania wzdętych stropów byłby właściwszym.

PUŁAP OBŁĄCZYSTY. F. *voûte postiche*.

Pokrycie na podobieństwo sklepienia z tarcie ukształtowane. Tarcice jedne grubsze, w kołowe dzwona powiązane stanowią żebra, drugie cienkie składają podniebienie tego z drzewa udawanego sklepienia.

PUŁAP ŚLEPY.

„Pułapem ślepym zowią wypełnienie deskami: miejsca w pośrodku między belkami dla nasypiania pod podłogę gruzu.”

STOŁOWANIE, STOŁOWANIE. Ł. *tabulatum*. W. *solare*. F. *plancher*. N. *Bretterdecke*.

Pokrywa z deszczek na powale stropu rozpostartych.

„Stołowanie pokrycie podłogi deskami w pospolitych izbach,” (Mącz.).

„Stołowanie, stolnia,” (Lind.).

„Nie uwiodą mnie swym pozorem złociste *stolowania*, ani marmurowe słupy; nie przestanę być przezto pamiętnym ludzkiej nietrwałości,” (Lind.).

POSOWA, SCIEL. (etym. *posuć, posypać, nasłać*).

Tanie z deszczek, chrustu, albo żerdzi czyli drabiastu na belkach posłanie gliną polepione.

„*Posowa*, *contignatio*, *intabulatio rudis casae*,” (Knap.).

„Nie stworzą się razem skarby ni świetna w czubie korona, ni w *posowach* złote grona,” (Ryb. gęśl: Lind.).

„*Posowa* inaczej nazywają *sciel*.”

OCZEP, MURŁAT, Ł. *fascis*. F. *lambourde*. N. *Bandholtz*.

Oczep od oczepienia, znaczy tram wedle ściany albo w niej położony, w którym się oprawiają koń-

ce innych tramów, raczej grząd albo belek stropowych.

PÓŁGRZĘDEK, MIĘDZYSIĘG, SZTYCHÓWKA, RYGIEL. Ł. *interpensica*. W. *travo trapendente*. F. *chevêtre, entretroise*. N. *Stichbalke, Kurtze Balke*.

Krótką belką pomiędzy dwiema rzędami leżącymi osadzona, od jednej do drugiej sięgająca.

OKNO STROPOWE. F. *enchevêtrure*.

Jestto otwór na wschody albo na komin pomiędzy belkami w stropie zostawiony.

PODCIĄG, SIESTRZAN. C. *mistrowa hrzada*, (Palk.). W. *travo grosso*. F. *sommière*. N. *Träger*.

Siestrzan, (etym. *średni-tram*), belka w stolowaniu trzymająca na sobie przęsło innych belek.

„Podciąg, Tragbalken,” (Lind.).

Po czesku może dlatego nazwana *mistrzową grzędą*, iż zwykle w staroświeckich domach, na tej belce wyrąbano czas postawienia i nazwisko stawiciela, cieśli starszego czyli architekta, którego dawniej zwano *mistrzem, magister*.

PODMIOTKA, PODSIEBICIE, PODSIEBITKA. F. *plafond*.

Podmiotka od miecenia, miotania z pod spodu.

„*Podsiebitka*, sufit, wapnem z gipsem na trzcinę bitą wyprawny strop,” (Sierak.). Ale tu raczej nazwać chcemy kamienną tylko jego skorupę i oraz część do przytwierdzenia jej potrzebną, a widzianą z pod spodu w stropach podrzucanych wapnem.

Podsiebitka chociaż bardzo dawny lecz źle zrobiony wyraz; sufit zaś mieści w sobie wyobrażenie całej roboty z drzewa, kamienia, a nawet kruszcu, jednym słowem jestto strop wszelki; gdy przez

podmiotkę oznaczyć chcemy to tylko, co się do niego podrzuca, z pod spodu miece.

„*Podsiebicie* jest pułap płótnem albo czem podobnem wybity,” (m. W.).

NASYP, NASPA.

Ziemia albo gruz na pułap ślepy dla ciepła nasypane.

VIII. Wyrazy ściągające się do tła czyli pawimentów.

TŁO, POKŁAD. I. *tle*, *pod*, *poljana*, *popłocsenje*, *pomost*, (Stul.). Ł. *pavimentum*, *stratum*. W. *pavimento*. F. *aire*, *pavé*. N. *Fussboden*, *Boden*.

Dno budowli, pokoju, to jest: pomost w nich wszelki, bądź kamienny, bądź drewniany równo z poziomem dany.

„Położył *tło* kościoła kosztownym marmurem,” (Wujek).

„Nie wiem dlaczego *tło* wolą zwać *pawimentem*,” (Budny).

„*Pavimentum*, *astrych* albo urównane, albo ulepione *dno*, niektórzy *tło* zowią,” (Mącz.).

„Przykrył ściany cedrem ode *tła* aż do wierzchu a *tło* położył tarcicami,” (Budny).

Tła starożytne rzymskie ze trzech warstw pospolicie złożone były: pierwsza z pod spodu *statumen*, *posada*; druga *rudus*, *rumowanie*; trzecia *nucleus*, *polepa*, w której osadzano kamienną posadzkę.

„*Nucleus pavimenti* *polepa*,” (Knap.).

TŁO ODLEWANE. Ł. *signinum opus*. W. *astrato composito*.
N. *gegossener Estrich*.

Z czerepów naczyń lub ułamków cegły zmaczanych w kąpieli wapiennej, ulany pokład.

TŁO MAZAIKOWE, DROBNOKOSTKOWE. Ł. *sectilia*. F. *pavé en mosaïque*.

Z drobnych kóstek różnokolorowego marmuru albo też ze szkła kolorowego obrazowo, tło na wapie wysadzane.

Mozaika z greckiego *musaikon*.

POMOST, POKŁAD, GAĆ.

Pomost właściwie znaczy drewniany pokład do tramówgwoździami przytwierdzony, jak na mostach i po stajniach. *Pokład* zaś bywa kamienny lub drewniany, to jest: bruk i pomost. C. *pomost* (kamienisty równie i drewniany) (Weles.).

„*Pomost, posta, pokład*, w niektórych krajach mówi się *ścieł*,” (Włod.).

„*Viastrata*, brukowana, *nagacona* droga,” (Mącz.).

U Rusi litewskiej *hajcio* (gać) płacha drewniana (etym. *haj, gaj*).

POMOSCIANA. N. *Bretterbrücke*.

„Most na ziemi leżący, nie na palach, jakie na miejscach sapowatych bywają,” (Lind.).

PODŁOGA. Ł. *coaxatio*. W. *tavolato, palco*. F. *plancher*.
N. *bretterner Boden*.

Tło pospolite z tarcic usłane.

PODŁOGA ŚLEPA.

Która się kładzie pod posadzkę taflową.

LEGARY. F. *lambourde*. N. *Träger*.

Podkładziny, do których się podłoga przytwierdza.

KLEPISKO, BOJOWISKO, TOK (na Rusi). F. *aire*. N. *Dreschenne*, *Tenne*.

Tło pospolite, na którem zboże cepami wymłacają, robi się z gliny, piasku i plew zbożowych.

POSADZKA.

Drewniana i kamienna:

P. drewniana, F. *parquet*, wysadzenie powierzchniowe tła tablicami z drzewa twardego. Każda osobna posadzki takiej tablica *tuflą*, *stolnicą* się zowie, F. *feuille de parquet*.

P. kamienna, F. *carrelage*, wysadzenie powierzchniowe tła tablicami rodzinnego albo z sztucznego kamienia. Każdą osobną takiej posadzki tablicę, *plytą* albo *kostkowicą* nazywaćby można zowią jednak także *posadzką*. Ł. *kostkavica*, Ł. *abacus* (Stul.). F. *carreau*, bo to jest pewne kamienne kwadratowe wieko, tablica.

U Rzymian starych posadzki kamiennej te rodzaje w używaniu były: „*sectilia* posadzka drobna wytworna, *tesselata*, kwadratowa; *spica testacea*, wydana na storcz i ukośnie kładziona; *favies* posadzka sześciograniasta,” (Lind.).

IX. Wyrazy ściągające się do więźby i krycia dachów.

*DACH, KRYT, POKROWA, CHOCHOŁ. Ł. *krow*, *pokrow*, *krowlja*, (Stul.). C. *krow*, *kryt*. Ł. *tectum*. F. *comble*. N. *Gedeck*, (Weles. et Palk.). *Dach*, *Tach*.

Dach powstaje z dwóch istotnych swych części: